

Sygn. akt II AKa 5/20

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2020 r.

4. Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

5. Przewodniczący: SSA Piotr Brodniak (spr.)

6. Sędziowie: SA Małgorzata Jankowska

7. SA Janusz Jaromin

8. Protokolant: sekr. sądowy Beata Zaucha

9. przy udziale: Prokuratora Prokuratury Okręgowej Anny Staniszcak

10. po rozpoznaniu w dniu 2 października 2020 r. sprawy

11. Z. O.

12. o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w sprawie II K 98/19 Sądu Rejonowego w Malborku

13. na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy i prokuratora

14. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

15. z dnia 19 września 2019 r. sygn. akt III Ko 828/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala wniosek w całości;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego R. J. 147,60 (sto czterdzieści siedem i 60/100) złotych w tym podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu przed Sądem Apelacyjnym;

III. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSA Małgorzata Jankowska SSA Piotr Brodniak SSA Janusz Jaromin

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 5/20	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2		

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 września 2019 r., sygn. akt III Ko 828/18	
1.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	
1.3. Granice zaskarżenia	

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami			

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za				

niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	Naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, to jest art. 552 § 4 kpk i art. 63 § 1 i 2 kk polegające na niezasadnym przyjęciu, że w sprawie nie doszło do zaliczenia okresu zatrzymania na poczet kary grzywny, a w konsekwencji do zrekompensowania krzywdy i niezasadności roszczenia,	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo			

zasadny albo niezasadny		
<p>Dokonując instancyjnej kontroli zaskarżonego orzeczenia, już na wstępie stwierdzić należy, że spośród zarzutów sformułowanych w obu środkach odwoławczych na uwzględnienie zasługuje ten, który został wyspecyfikowany w punkcie II. tiret pierwsze apelacji prokuratora. Taki jego charakter determinuje zaś zakres wspomnianej kontroli i jednocześnie powoduje, że pozostałe zarzuty przedstawione w apelacjach jawią się jako bezprzedmiotowe. Natomiast przekonując o słuszności tej tezy, w pierwszej kolejności stwierdzić trzeba fakt oczywisty, a mianowicie to, że zatrzymanie Z. O. w dniu 14 grudnia 2017 r. było niezasadne i nielegalne, a co za tym idzie niewątpliwie niesłuszne. Wynika to bowiem wprost i jednoznacznie z</p>		

postanowienia Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt VII Ko 662/18 (k.540 akt wykonawczych sprawy II K 98/09 Sądu Rejonowego w Malborku). Obok tej uwagi, należy również poczynić kolejną i wskazać, że zatrzymanie Z. O., miało związek z koniecznością odbycia przez niego 20 dni zastępczej kary pozbawienia wolności, określonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt VII Ko 1777/17, „w zamian za pozostałą do zapłaty karę grzywny w wysokości 1.646 zł orzeczoną w wysokości 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 40 zł za stawkę wyrokiem Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 12.10.2009 r., sygn. akt II K 98/09 (...)” (k.415 akt wykonawczych sprawy II K 98/09 Sądu Rejonowego w Malborku). Dla porządku dodać też należy, że konieczność, o której

mowa powyżej zmaterializowała się dopiero po tym, gdy Sąd Okręgowy w Gdańsku, postanowieniem z dnia 13 lutego 2018 r., sygn. akt VI Kzw 1351/17, utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 10 października 2017 r. Na kanwie zaprezentowanych uwarunkowań faktycznych należy zaś zwrócić uwagę na kolejne, które to zmaterializowały się w sprawie II K 98/09 Sądu Rejonowego w Malborku, a których to istnienie musiało skutkować zmianą zaskarżonego wyroku. Otóż, w dniu 16 lutego 2018 r. Z. O. uiścił pozostałą do zapłaty część kary grzywny w kwocie 1.646 złotych i tym samym zwolnił się z obowiązku odbycia 20 dni zastępczej kary pozbawienia wolności. Po uregulowaniu tej należności, na podstawie zarządzenia upoważnionego sędziego VII Wydziału Wykonywania Orzeczeń Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 13

marca 2018 r., z kwoty, o której mowa powyżej (1.646 złotych) zwrócono Z. O. kwotę 80 złotych stanowiącą, według zasad określonych w art. 63 § 1 kk (jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny), równowartość jednego dnia zatrzymania Z. O., a konkretnie jego niezasadnego i nielegalnego zatrzymania w dniu 14 grudnia 2017 r. (k.531 i k.531 akt wykonawczych sprawy II K 98/09 Sądu Rejonowego w Malborku). Uwypuklając tę okoliczność trzeba natomiast z całą mocą zaakcentować, że z jednolitego i na przestrzeni lat utrwalonego w omawianej materii orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Sądów Apelacyjnych wynika, że zaliczenie, według reguł wynikających z art. 417 k.p.k. i art. 63 k.k., okresu tymczasowego aresztowania a także zatrzymania na poczet kar orzeczonych wobec skazanego w tej samej lub w innej

sprawie, wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie przepisów Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, za ten sam okres (vide: np. postanowienie Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 września 2007 r., I KZP 28/07, OSNKW 2007/10/70, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2007 r., IV KK 82/07, OSNwSK 2007/1/2610, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2008 r., V KK 294/08, LEX nr 567168, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 sierpnia 2012 r., II AKa 238/12 LEX nr 1236110, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 maja 2013 r., II AKa 85/13, LEX nr 1349974, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 lipca 2016 r., II AKa 165/16, LEX nr 2171240). W pełni akceptując to stanowisko, stwierdzić zatem należy, że skoro na poczet kary grzywny orzeczonej

w sprawie II K 98/09
Sądu Rejonowego w
Malborku, według
reguły przewidzianej
w art. 63 § 1 kk,
zaliczono Z. O. jego
niezasadne
i nielegalne
zatrzymanie w dniu
14 grudnia 2017 r.,
to zmaterializowanie
się takiego stanu
rzeczy wyklucza
możliwość
przyznania mu
wnioskowanego
zadośćuczynienia
mającego
rekompensować
krzywdę wynikłą z
owego zatrzymania.
Odmienne w tym
zakresie stanowisko
Sądu Okręgowego
jest więc błędne, a
wyrażając ten pogląd
wypada zauważyć,
że pozbawione jest
ono, nie tyle
przekonywującego,
ale w ogóle,
jakiegokolwiek
racjonalnego i
rzeczowego
uzasadnienia. Nie
sposób bowiem
za takie uznać
odzwierciedlone
w pisemnych
motywach
zaskarżonego
wyroku
stwierdzenie, iż „nie
ulega wątpliwości,
że wnioskodawcy
została wyrządzona
krzywda bowiem
został on nielegalnie
i niezasadnie
zatrzymany, zatem

poniósł on
dolegliwość jakiej
nie powinien
ponieść. Stąd też nie
można
w tym konkretnym
przypadku
twierdzić, że
pozbawienie
wolności zostało
zaliczone
wnioskodawcy na
poczet orzeczonej
kary i zostało w ten
sposób całkowicie
zrekompensowane,
a co za tym idzie
wysuwane przez
niego roszczenie jest
całkowicie
nieuzasadnione (strona
4 uzasadnienia
zaskarżonego
wyroku).
Oczywistym jest,
że poprzez
niezasadne
zatrzymanie
wnioskodawcy
została mu
wyrządzona
krzywda, tyle tylko,
że poprzez zaliczenie
tego zatrzymania na
poczet kary grzywny,
owa krzywda została
zrekompensowana.
Odmienne, to jest
takie jak Sądu
pierwszej instancji,
postrzeganie
tej kwestii,
tworzyłoby
natomiast, nieznanym
prawu cywilnemu,
system podwójnej
rekompensaty tej
samej krzywdy.

Tak konkludując, Sąd odwoławczy zmienił więc zaskarżony wyrok, oddalając wniosek o zadośćuczynienie w całości.				
Wniosek				
Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniosku	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny			
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.				
Wniosek zasadny z powodów wskazanych powyżej.				
3.2.	Naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku: - art. 366 § 1 kpk polegające na niezasadnym oddaleniu przez Sąd wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji z leczenia psychiatrycznego Z. O. i powołania innego biegłego lekarza psychiatry, skutkujące	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		

odstąpieniem przez Sąd Okręgowy w Szczecinie od zbadania całokształtu okoliczności dotyczących wysokości zadośćuczynienia istotnych dla rozpoznania sprawy i ukształtowania rozstrzygnięcia w oparciu o dowolną ocenę dowodów, co doprowadziło do nadania zbyt dużego znaczenia subiektywnym odczuciom wnioskodawcy w odniesieniu do skutków, jakie wywołało zatrzymanie go, co w konsekwencji spowodowało, że procedowanie Sądu meriti nastąpiło z naruszeniem fundamentalnej zasady prawa procesowego określonej 7 kpk

- art.7 kpk polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego i przyjęcie, że zatrzymanie wnioskodawcy odbyło się na oczach sąsiadów i wpłynęło negatywnie na postrzeganie go przez społeczność sąsiedzką, podczas gdy żadne dowody

	tego nie potwierdziły takiego sposobu zatrzymania ani takiego skutku.			
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny				
Zarzut niezasadny, a właściwie bezprzedmiotowy z powodów wskazanych w punkcie 3.1.				
Wniosek				
Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzzonego na rzecz Z. O. zadośćuczynienia do kwoty 500 złotych	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny			
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.				
Wniosek z powodów przytoczonych w punkcie 3.1 bezprzedmiotowy.				
3-3.	1) Naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		

zaskarżonego
wyroku, tj. art. 410
kpk w zw. z art. 7 kpk
i art. 5 § 2
kpk poprzez wydanie
wyroku
z pominięciem
całości kształtu
okoliczności
ujawnionych w toku
postępowania oraz
przekroczenie granic
swobodnej oceny
dowodów, co
doprowadziło do
nadania zbyt
niskiego znaczenia
odczuciom
wnioskodawcy
w związku ze
skutkami, jakie
wywołało bezprawne
zatrzymanie go tym
bardziej, iż skutki
dla zdrowia
fizycznego i
psychicznego
wnioskodawcy były
znaczne albowiem
wnioskodawca ze
względu na skutki
zatrzymania i
rozstrój zdrowia tym
wywołany uzyskał
zwolnienie lekarskie
na okres 21.12.2017
r. do 15.02.2018 r.

2) Naruszenie
przepisów prawa
materialnego
tj. art. 445 § 1 kc
poprzez orzeczenie
zadośćuczynienia w
kwocie zbyt niskiej
tj. 3.000 zł, co
nie odzwierciedla
w pełni rozmiaru
doznanej krzywdy,
tj. stopnia cierpień

	<p>fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czasu trwania cierpień, nieodwracalności następstw itp.</p> <p>3) Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż Z. O. na wskutek konsekwencji wywołanych niezasadnym zatrzymaniem pozostawał na zwolnieniu lekarskim jedynie w okresie od 21.12.2017 r. do 9.01.2018 r., podczas gdy przebywał ona na zwolnieniu lekarskim w okresie od 21.12.2017 r. do 15.02.2018 r..</p>		
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny			
Z powodów przytoczonych w punkcie 3.1 zarzuty bezprzedmiotowe.			
Wniosek			
Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku przez podwyższenie kwoty zadośćuczynienia	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		

zasądzonego na rzecz Z. O. do kwoty 8.000 złotych		
Zwiężle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wniosek niezasadny, a właściwie bezprzedmiotowy z przyczyn wskazanych w punkcie 3.1.		
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwiężle o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	

Zwiąże o powodach utrzymania w mocy			
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji			
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany		
Oddalenie w całości wniosku Z. O. o zadośćuczynienie			
Zwiąże o powodach zmiany			
Zmiana zaskarżonego wyroku jest konsekwencją uwarunkowań faktycznych i zapatrywań prawnych zaprezentowanych w punkcie 3.1.			
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	

Zwiężle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
II.	Rozstrzygnięcie w przedmiocie wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej Z. O. z urzędu w postępowaniu odwoławczym zapadło na podstawie § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 17 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. 2019.68 - j.t.).	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
III.	Zgodnie z treścią art. 554 § 4 kpk postępowanie przeprowadzone w niniejszej sprawie jest wolne od kosztów sądowych, w związku z czym	

	ponosi je Skarb Państwa.	
7. PODPIS		
SSA Małgorzata Jankowska SSA Piotr Brodniak SSA Janusz Jaromin		

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana

1.12. zaskarżenia	Granice		
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik Z. O.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie, która nie rekompensuje wszystkich jego cierpień wywołanych niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana